

Πάρος

Το τελευταίο

Κείμενο:
Θεόφιλος Μπασγιουράκης

Φωτογραφίες:
Πέτρος Κουρούπης

αραξοβόλι

◆ " Η Νάουσα " στο φως της ανατολής.

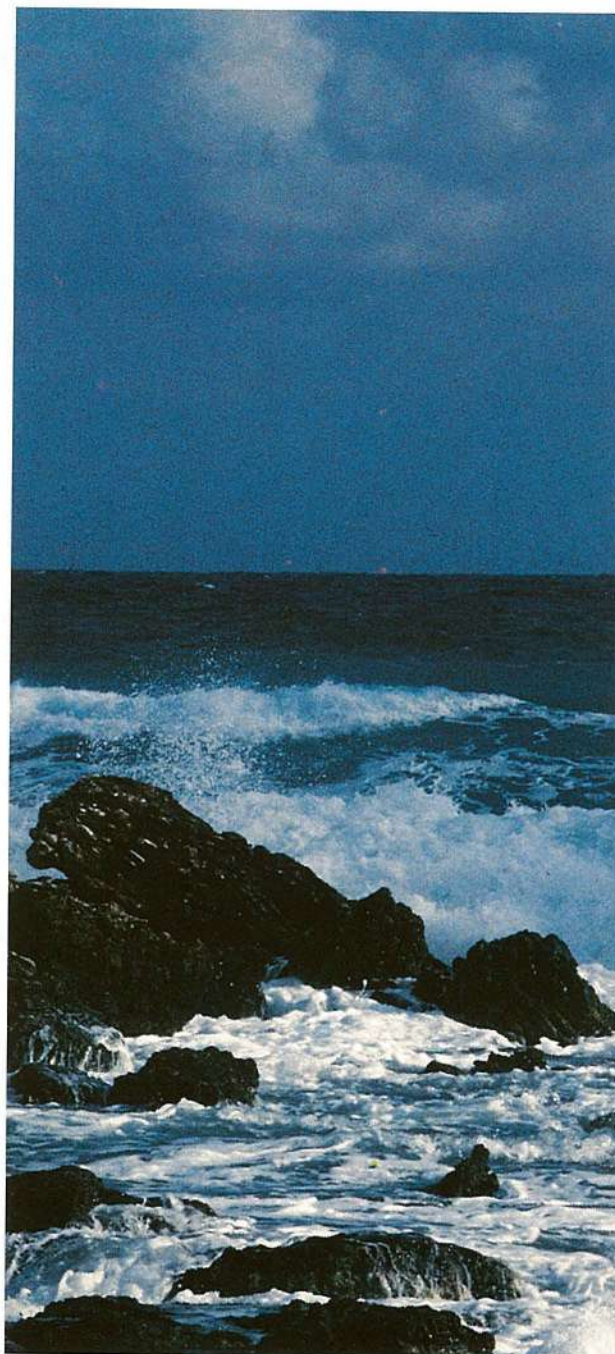
Ηταν μια παγωμένη χειμωνιάτικη νύχτα του 1972. Στην Κρήτη χιόνιζε, ακόμα και στα πεδινά.

Η Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού στο Ηράκλειο (η περίφημη Σ.Ε.Α.Π.) κοιμόταν κάτω από διπλές στρατιωτικές κουβέρτες.

Λίγα όμως χιλιόμετρα παραξέσω, το φυλάκιο της αποθήκης πυρομαχικών ξαγρυπνούσε. Με το πέσιμο της νύχτας είχε κιόλας γεμίσει με τους νυχτερινούς σκοπούς. Στη μέση του μεγάλου θαλάμου μια άθλια ξυλόσομπα έβγαζε περισσότερο καπνό μέσα στο δωμάτιο παρά στην καμινάδα. Μαζεμένοι γύρω της οι Υποψήφιοι Έφεδροι Αξιωματικοί την συναγωνίζονταν στο κάπνισμα παίζοντας χαρτιά.

Διάλεξα μια γωνιά, την πιο μακρινή. Εδώ τουλάχιστον είχε λιγότερο θόρυβο. Νόμιζα πώς ήμουν μόνος αλλά, λίγα μέτρα παραδίπλα, άλλος ένας άνθρωπος έμοιαζε ξεκομμένος απ' το περιβάλλον. Ακουμπισμένος με την ράχη στον τοίχο κοίταζε μπροστά του με βλέμμα απόμακρο. Άρχισα να τον παρακολούθω με περιέργεια. Φυσιογνωμία ήρεμη και ευγενική, φαινόταν να μην ενοχλείται από τίποτε, δεν έκανε καμιά κίνηση. Κι ούτε βέβαια είχε προσέξει την παρουσία μου. Κάποια στιγμή, έτσι χωρίς λόγο, άνοιξε την πόρτα και βγήκε έξω. Η μοναξιά που μέχρι τότε επιζητούσα, ξαφνικά μ' ενόχλησε. Για λίγο ταλαντεύτηκα. Ύστερα άφησα τη γωνιά μου και βγήκα απ' το φυλάκιο. Ο παγωμένος βοριάς μ' ανάγκασε ν' αναζητήσω καταφύγιο πίσω απ' το κτίριο. Εκεί διέκρινα πρώτα μια καύτρα από τσιγάρο. Αμέσως μετά, έφτασε στ' αυτιά μου ένας σκοπός που, αν και φάλτσος, μου θύμισε τον "Μπάλλο" του Σαββόπουλου. Τυλιγμένος με το τζάκετ ο μυστηριώδης συνάδελφος ήταν καθισμένος σε μια πέτρα και ρέμβαζε κατά την μεριά του φωτισμένου Ηρακλείου. Με την παρουσία μου ο "Μπάλλος" κόπηκε απότομα. Μου έριξε ένα βλέμμα απορημένο, σχεδόν ενοχλημένο.

- Έχεις φωτιά; Τον ρώτησα.

Χωρίς λέξη έβγαλε και μου έδωσε τον αναπτήρα του.

-Σ' αρέσει ο Σαββόπουλος, έτσι;

Έγνεψε καταφατικά.

-Είναι ο μόνος που αξίζει.

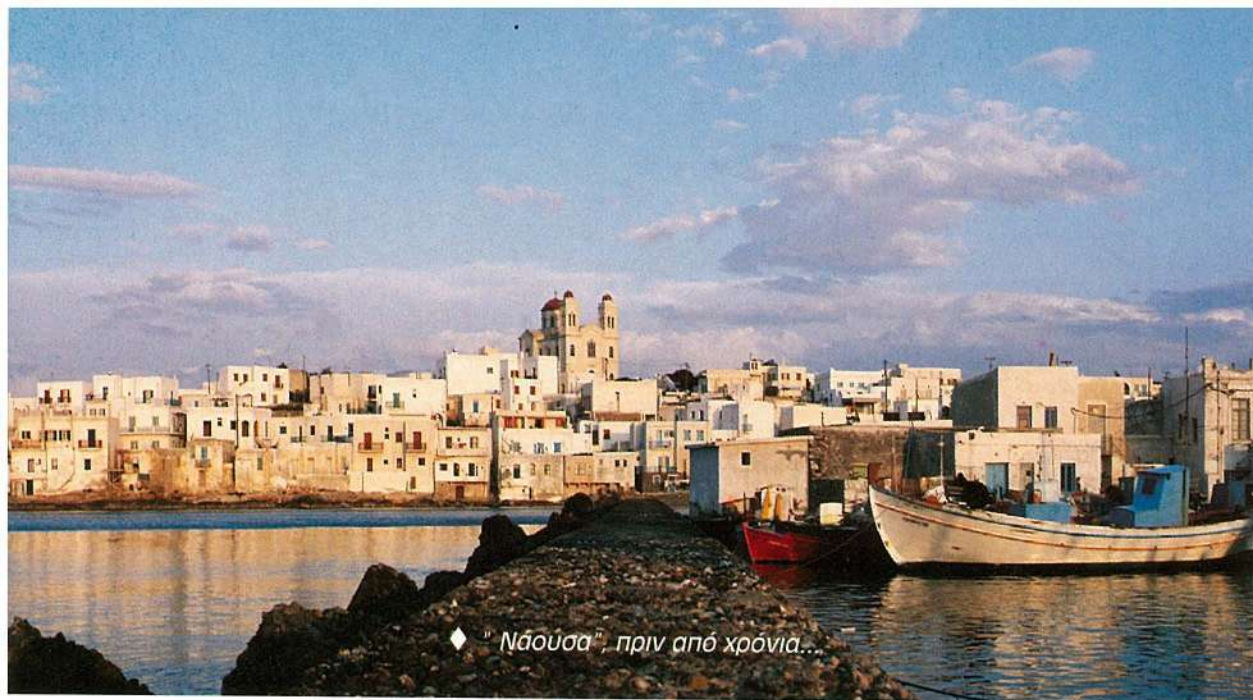
◆ Σπρωγμένα από τον βοριά τα κύματα σπάζουν με μανία πάνω στα βράχια του "Αγιου Φωκά".

-Σχεδόν συμφωνώ μαζί σου. Είμαι ο Θεόφιλος από Θεσσαλονίκη, του είπα και πρότεινα το χέρι μου.

-Κι εγώ ο Πέτρος από Αθήνα, μου απάντησε.

Σφίξαμε τα χέρια χαμογελώντας, ίσως το πρώτο μας χαμόγελο εκείνη τη νύχτα. Μετά από λίγες ώρες, στην παγωμένη ερημιά του φυλακίου, ξημέρωναν Χριστούγεννα.

◆ "Νάουσα", πριν από χρόνια...

25 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Ο Πέτρος κράτησε την υπόσχεση που έδωσε στον εαυτό του. Αμέσως μετά το στρατό, εγκατέλειψε οριστικά την Αθήνα. Ακόμα θυμάμαι τα λόγια του εκείνη τη μακρινή νύχτα του '72. "Ονειρεύομαι να βρω ένα μικρό νησί και να ζήσω εκεί. Δεν χρειάζομαι πολλά πράγματα. Ένα μικρό, ξεκομμένο σπίτι, μια βάρκα και μια δουλειά

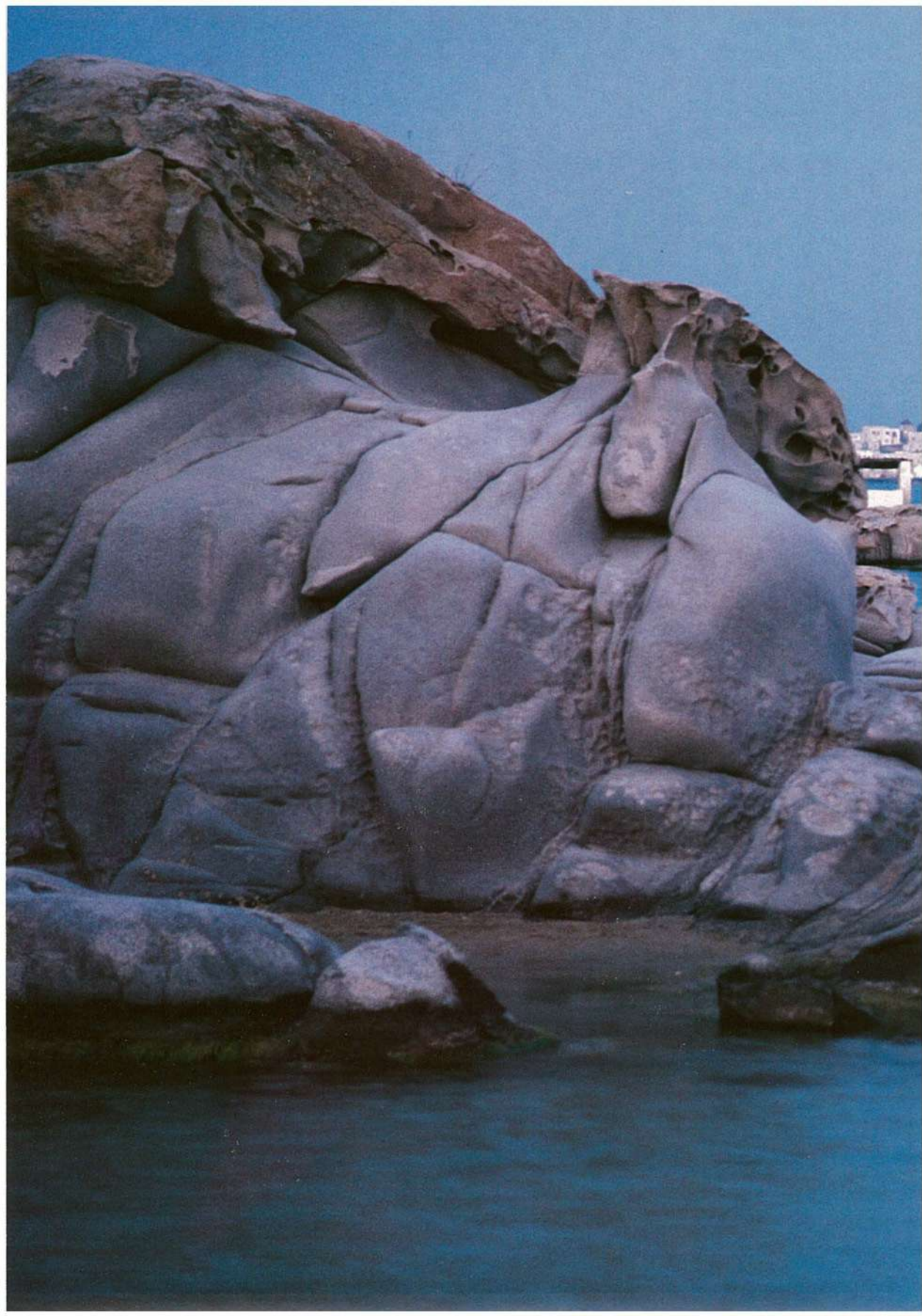
που να μου αφήνει ελεύθερο χρόνο. Πάνω απ' όλα θέλω να είμαι κοντά στη φύση και μακριά απ' την φασαρία. Κάποια μέρα θα το πετύχω".

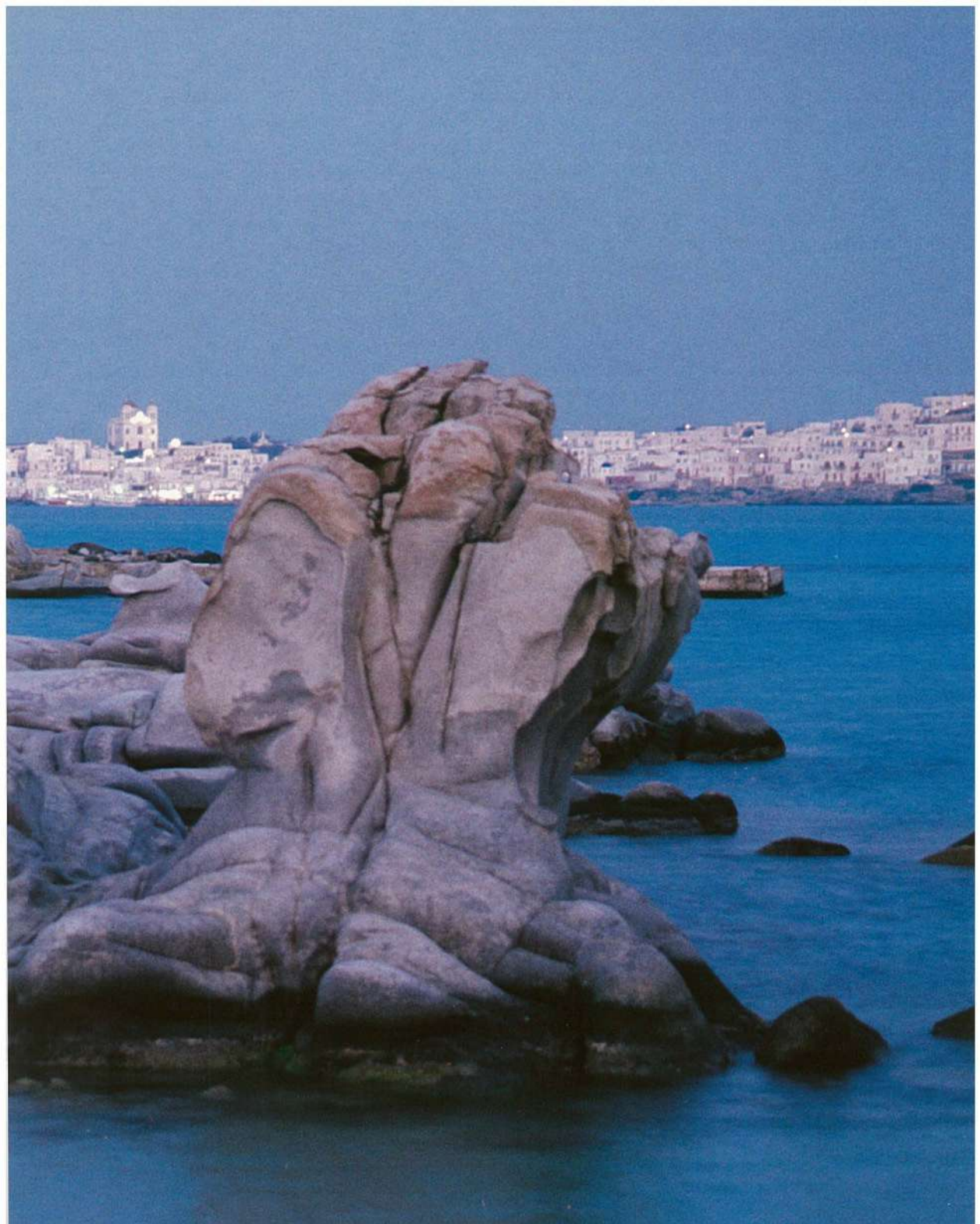
Το νησί του το βρήκε, απλά και χωρίς πολλή προσπάθεια. Μια μέρα κατέβηκε στον Πειραιά και μπήκε σ' ένα καράβι για Κυκλάδες. Στο πρώτο νησί ξεμπάρκαρε. Ήταν η Πάρος. Τον ξελόγισσε αμέσως και τον κράτησε για πάντα κοντά της...

◆ Στο πρώτο πρωινό φως, το λιμάνι της "Παροικιάς".

◆ Οι "Κολυμπήθρες" της "Νάουσας", παραλία φημισμένη για την λεπτή άμμο και τα παράξενα σχήματα των βράχων της ακτής. Στο βάθος, τα πρώτα φώτα του δειλινού ανάβουν στην Νάουσα.

Τα φώτα της Πάρου διακρίνονται από μακριά όλο και πιο καθαρά. Φυσάει στο κατάσπρωμα αλλά ποιος νοιάζεται. Αυτές τις στιγμές δεν μπορώ να τις ζω μέσα στην πολυκοσμία του σαλονιού. Το πλοίο περνάει κοντά από τις "Πόρτες". Πελώριοι βράχοι καταμεσής στο πέλαγος, αντιστέκονται στα κύματα του Αιγαίου αναρίθμητους αιώνες τώρα.

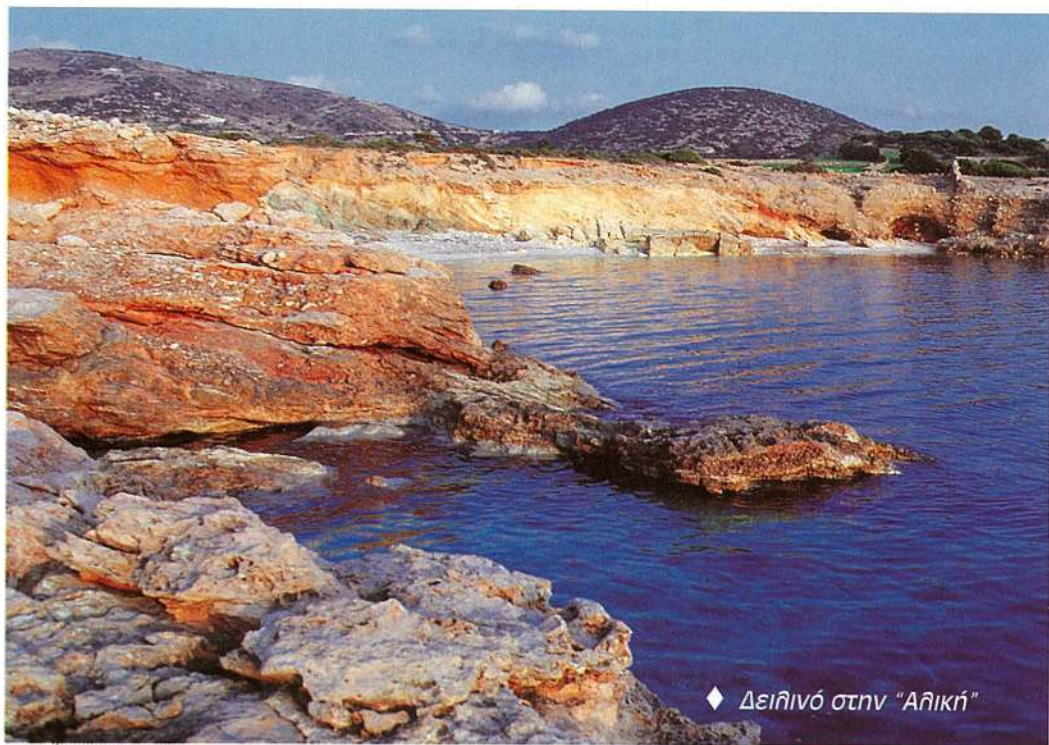
Κάποια φορά, πολλά χρόνια πριν, κινδυνέψαμε σ' αυτούς τους βράχους με τον Πέτρο. Είχαμε εκεί τριγύρω ριγμένα τα παραγάδια και πήγαμε με 6 μποφόρ να τα σπκώσουμε. Χανόταν το καρυδοτσουφλό μεσ' τα κύματα. Εμείς όμως είχαμε σύμμαχο την νιότη μας, που αφηφούσε κάθε κίνδυνο. Τι ψαριά όμως στο τέλος! Μέχρι αστακό είχαμε βγάλει. Οι ψαράδες της Παροικιάς, φίλοι του Πέτρου οι περισσότεροι, αγνάντευαν από την παραλία την κουτουράδα μας. Αραδιασμένοι στο μικρό λιμάνι, μας περίμεναν, έτοιμοι να μας κατασαδιάσουν. Όταν μετά από ώρες, πατήσαμε στεριά δεν μας χωρούσε ο τόπος από τη χαρά μας. Σφίξαμε δυνα-

τά τα χέρια σαν αμοιβαία αναγνώριση της παλικαριάς μας. Ύστερα περάσαμε τα ψάρια στο σύρμα για να φαίνονται και με βήμα ζωηρό, κινήσαμε κατά τους ψαράδες. Δυο-τρεις μας συγχάρηκαν για την ψαριά μας, οι περισσότεροι κούνησαν τα κεφάλια τους. Εμείς όμως ήμασταν ευτυχισμένοι. Ξέραμε στο βάθος, ότι είχαμε κερδίσει ένα κομμάτι της καρδιάς των σκληροτράχηλων ανθρώπων της θάλασσας...

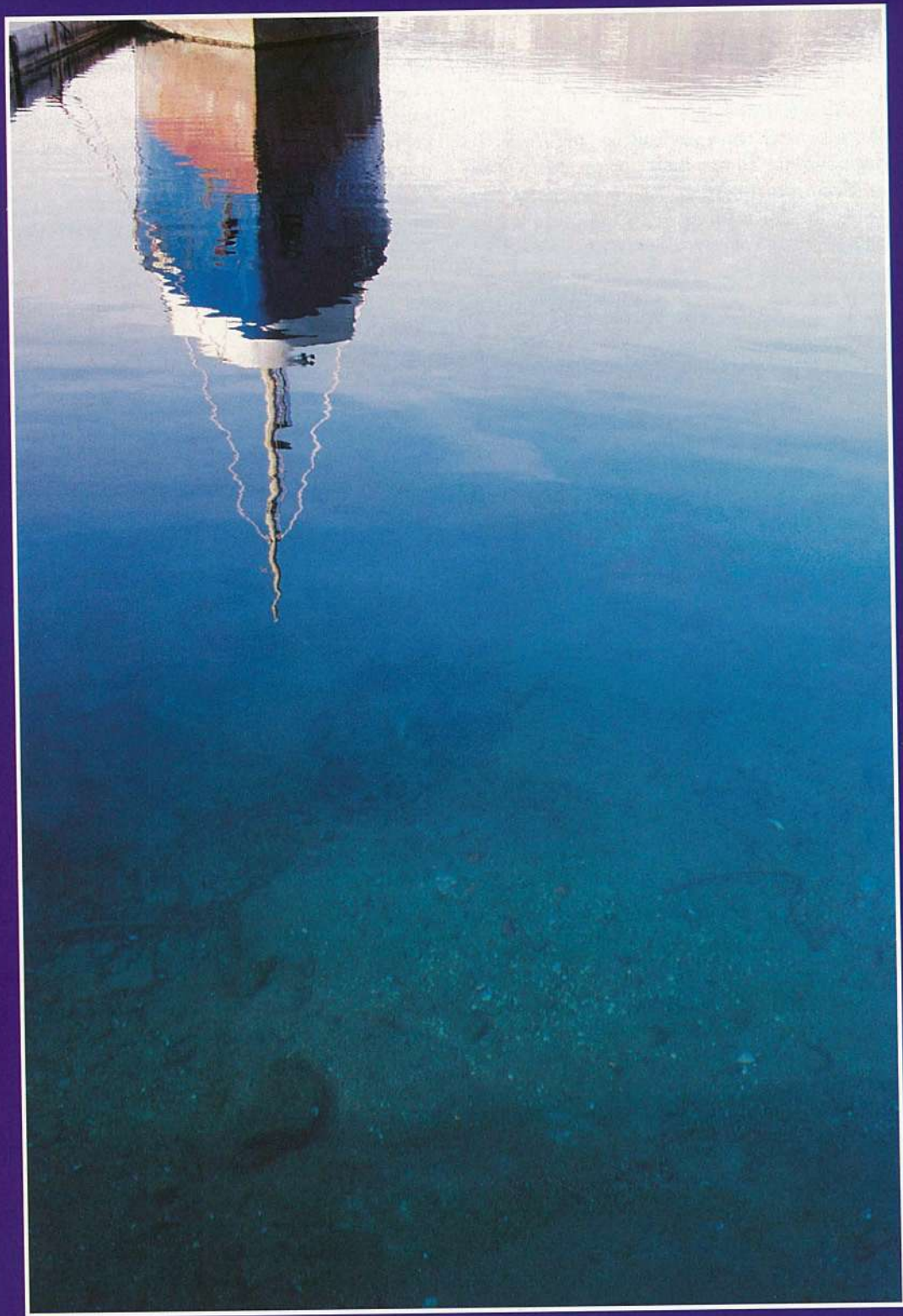
Ο πάταγος από τις άγκυρες κόβει τις σκέψεις και το παρελθόν. Το πλοίο κάνει τους τελευταίους ελιγμούς και πιάνει απαλά στην αποβάθρα. Πλήθος ανθρώπων συνωσιζονται. Άλλοι για να υποδεχθούν κι άλλοι για να ταξιδέψουν. Δεν περιμένω να δω ανάμεσά τους τον Πέτρο.

Τον διακρίνω παραέξω, γνώριμη μοναχική σιλουέτα, που με περιμένει. Λίγα λεπτά αργότερα είμαι στην αγκαλιά του. Γελάμε και φωνάζουμε, όπως κάθε φορά, όταν μετά από χρόνια συναντιόμαστε.

Πάρος αυτός, Θεσσαλονίκη εγώ. Μακρύ ταξίδι, ολάκαιρη θάλασσα μας χωρίζει.

◆ Δειλινό στην "Αθήνη"

Ξεκινάμε για την Αγκαιριά, 11 χιλιόμετρα νότια της Παροικιάς. Εκεί είναι η κατοικία του φίλου μου, εκεί έχει στεγάσει τα όνειρά του για μια ήσυχη ζωή.

Μικρό σπίτι, απομονωμένο, καταπώς το ονειρευόταν. Τίποτα μπροστά του δεν κρύβει το Νοτιά και τη Δύση. Λεπτά αρώματα λουλουδιών πλανώνται στη νυχτερινή ατμόσφαιρα. Για να μπει κανείς στο σπίτι, περνάει ανάμεσά τους. Άλλες μυρωδιές κυριαρχούν στο εσωτερικό. Αναμμένα ξύλα στο τζά-

λόγια ο Ζέπος μας βάζει στα χέρια δύο σακούλες γεμάτες με ολόφρεσκα λαχανικά και ζουμερά πορτοκάλια. Έχουν ακόμα πάνω τους τη δροσιά του πρωινού, έτσι μου 'ρχεται να τα φάω με την φλούδα. Ο Ζέπος σαν να μαντεύει τη σκέψη μου.

“Είναι πιο νόστιμα όταν τα τρως στον τόπο τους. Πήγαινε στο δέντρο, κόψε με τα χέρια σου και φάε όσα θες”.

Δεν χρειάζεται να μου το ξαναπεί. Μισή ώρα τον γνωρίζω κι είναι σαν να τον ξέρω χρο-

◆ Αμπελιάκια στην “Αγκαιριά”.

κι και ευωδιές μαγειρεμένου φαγητού από την κουζίνα.

- *Καλωσόρισες αδερφέ στο σπιτικό μου,* αναγγέλλει με επισημότητα ο Πέτρος.

- *Καλώς ξαναβρεθήκαμε αδερφέ.*

Γεμίζουμε τα ποτήρια με μυρωδάτο Παριανό κρασί και τσουγκρίζουμε στα 25 χρόνια της φιλίας μας.

ΕΝΑΣ ΩΡΑΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ο α μου πληρώσετε μόνο το κρασί. Τα λαχανικά και τα φρούτα είναι προσφορά του κτήματος”. Μ’ αυτά τα

νια. Ψυχή ευγενική, άνθρωπος καλοσυνάτος, ωραίος, γλυκύτατος.

Προσπαθώ με τα χέρια να καθαρίσω τα πορτοκάλια. Είναι σαγκουίνια, το ζουμί τους τρέχει από παντού. Για πολλές ώρες αργότερα το θαυμάσιο άρωμά τους έχει ποτίσει τα χέρια μου. Είναι ένα όμορφο κτήμα. Προφυλαγμένο από το βοριά, αγναντεύει από ψηλά την Αντίπαρο και τη θάλασσα. Κάτω από τα έμπειρα και στοργικά χέρια του Ζέπου προβάλλει ολοκάθαρο, ταχτοποιημένο, γεμάτο ζωντάνια και αγνά προϊόντα. Το νερό κελαρύζει ασταμάτητα από το βουνό, περνάει ανάμεσά του, συγκεντρώνεται σε μια στρω-

◆ Κάμπος στην "Πούντα".

γυλή δεξαμενή και δίνει ζωή στα φυτά και στα δέντρα. Δεν φανταζόμουν να συναντήσω τέτοια αφθονία του πράσινου στην Πάρο. Ως τώρα την είχα γνωρίσει μόνο μέσα απ' τα ασβεστωμένα σοκάκια της, τις καθαρές παραλίες και τα εκκλησάκια. Κι ούτε μέχρι πριν λίγο είχα γνωρίσει έναν άνθρωπο της γης.

Μόνον καταστηματάρχες, θαλασσινούς και ψαράδες. Ο Ζέπος μου φανέρωσε έναν άνθρωπο λπό και ήρεμο, γεμάτο αγάπη και φροντίδα γι αυτό που κάνει. Που δεν διστάζει να χαμογελάει και χαίρεται, όταν μπορεί να χαρίζεται κάτι.

◆ Μοναχικό δέντρο στον "Βουτάκο".

Ενας ήλιος λαμπρός μπαίνει απ' τα παράθυρα και διαλύει το μισοσκόταδο του δωματίου. Στο τζάκι η ρίζα ελιάς, απομεινάρι της χθεσινής νύχτας, αντέχει ακόμα. Μέσα εκεί στα κάρβουνά της, φωλιάζει το μπρίκι με τον ελληνικό καφέ. Διαδικασία αργή, σχεδόν βασανιστική, ο καφές όμως έχει άλλη γεύση. Τον απολαμβάνω με μικρές ρουφηξιές μπροστά στο ανοιχτό παράθυρο. Ξημερώνει μια υπέροχη ανοιξιά-

μον ελικόπτερο βρίσκεται για επισκευή, τα άλογα μου βόσκουν στα λιβάδια, θα κινηθούμε λοιπόν με τα πόδια. Όχι μεγαλύτερος από δύο στρέμματα ο χώρος.

Ξερολιθιά πριν δύο χρόνια, με χώμα λιγοστό και δύσκολο. Έπεσε πάνω του ο Πέτρος με πείσμα, υπομονή και περίσσια αγάπη.

Σιγά-σιγά τον μεταμόρφωσε. Κουβάλησε χώμα, έσπασε πέτρες, άνοιξε αυλάκια, έφερε νερό κι άρχισε να φυτεύει μικρές ζωές και όνειρα μέσα στο χώμα. Σε οριζόντιες σειρές τα λιόδεντρα, έβγαλαν κιόλας τις πρώτες

◆ Άνοιξη. Περιοχή "Νάουσας".

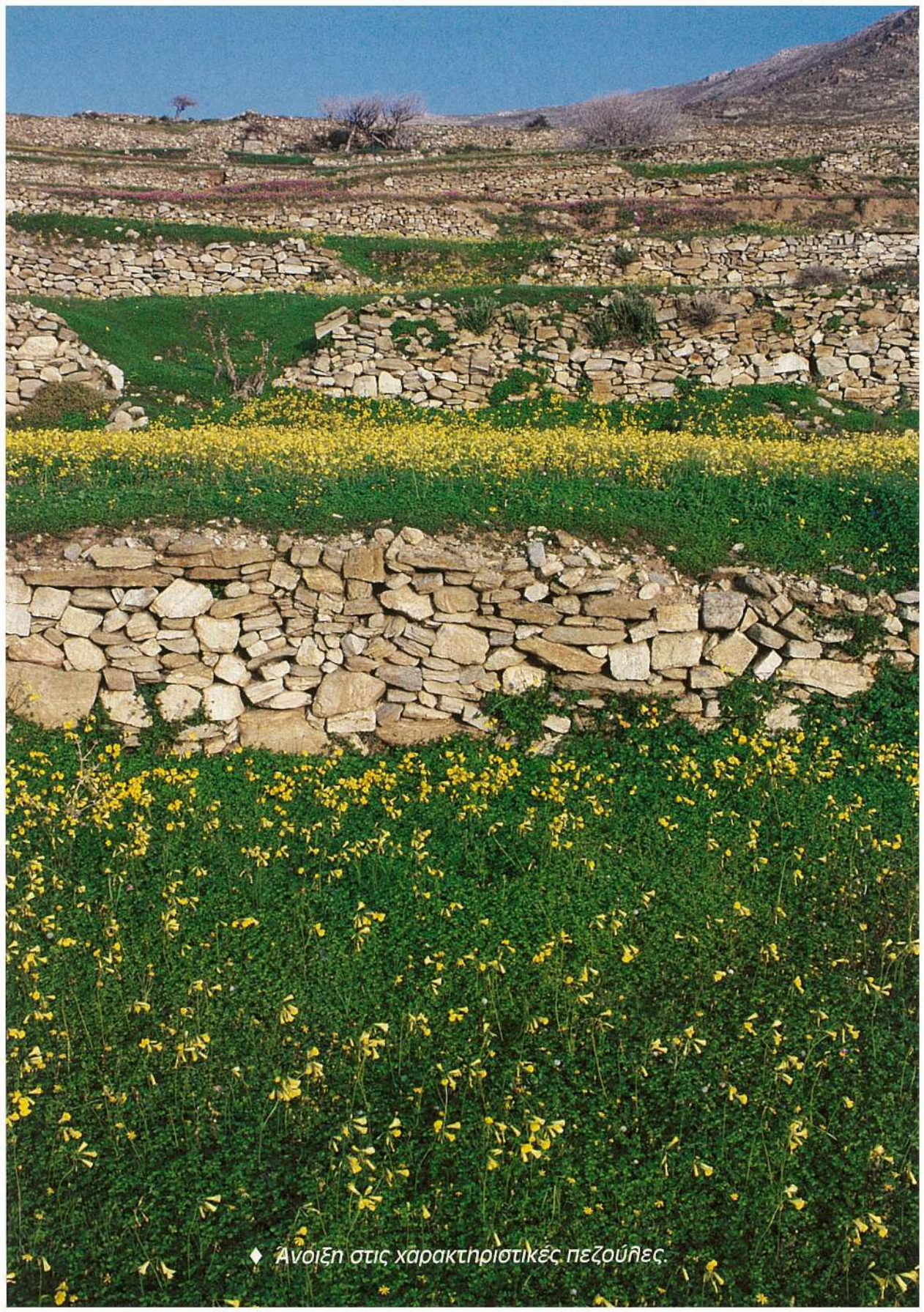
τικη μέρα γεμάτη χρώματα, αρώματα και τιβίσματα πουλιών.

Η Πάρος τανίζεται για να ξεμουδιάσει, διώχνει τον ύπνο από πάνω της. Η ευεξία της φύσης είναι μεταδοτική και στους ανθρώπους. Οι καφέδες τελειώνουν στα γρήγορα, έξω η άνοιξη μας περιμένει.

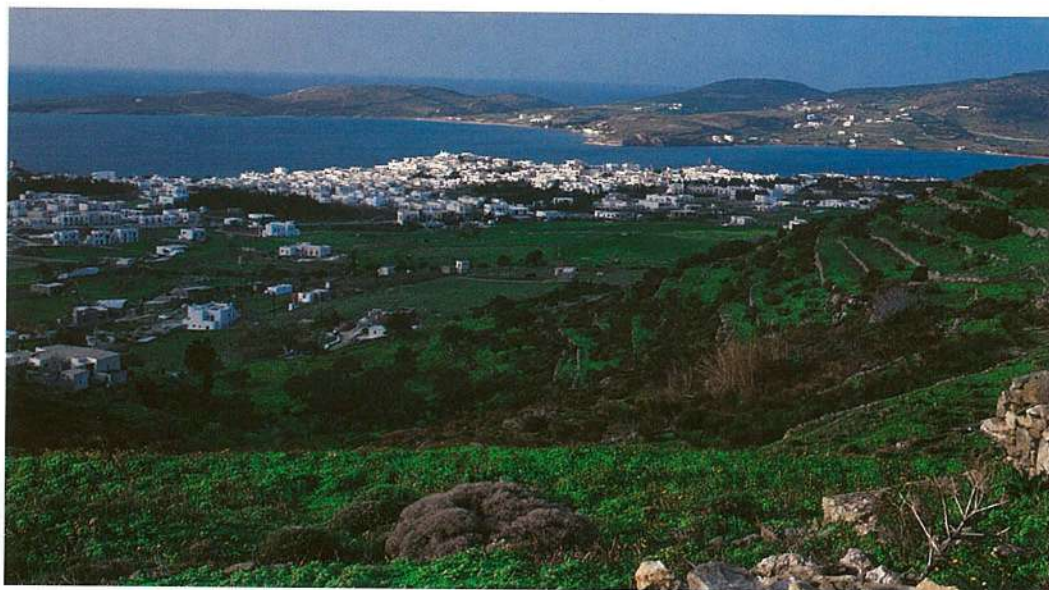
- Έλα αδερφέ να σε ξεναγήσω στο απέραντο κτήμα μου, στις ποικίλες και σπάνιες καλλιέργειές μου. Το ιδιωτικό

μικρές νόστιμες ελίτσες. Πιο 'κει διάφορα οπωροφόρα.

Βερυκοκιές, μια βυσσινιά, δύο μηλιές, συκιές, δαμασκηνιές, πορτοκαλιές, λεμονιές, ροδιές. Κάτω απ' όλα αυτά ξεχωρίζει ένα κομμάτι γης, καλλιεργημένο με ιδιαίτερη φροντίδα. Είναι το μεράκι και το καμάρι του Πέτρου. Το αμπελάκι του. Αυτό που σε δύο τρία χρόνια θα του δώσει την χαρά να δημιουργεί το δικό του κρασί και τσίπουρο.

◆ Άνοιξη στις χαρακτηριστικές πεζούλες.

◆ Η πρωτεύουσα της Πάρου, "Παροικιά", λάμπει στο βάθος κάτω από το φως του ήλιου.

Μια σειρά από καλάμια έχει αρχίσει να ξεχωρίζει.

"Θα 'ναι ο φυσικός φράχτης, που θα προστατεύει τα δεντράκια μου απ' το βοριά", λέει ο Πέτρος. **Πρέπει όμως να τα πυκνώσω λίγο ακόμα.**

Τον παρακολουθώ πως κινείται μέσα σ' αυτό το χώρο, που με τόση προσωπική δουλειά

μεταμόρφωσε στα δύο τελευταία χρόνια. Σχεδόν μιλάει με τα φυτά του. Συγχαίρει τα πιο πολλά για την ανάπτυξή τους, λυπάται για την καθυστέρηση κάποιων άλλων και είναι κυριολεκτικά απαρνηγός για τον θάνατο μερικών εσπεριδοειδών από τον βοριά.

Δίπλα στο σπήνι ζει και προσδεύει ο λαχονόκηπος. Με ακρίβεια στρατιωτικής παρά-

◆ Πρωί στην περιοχή του "Αγίου Μηνά".

ταξης αναπτύσσονται πανιζάρια, αρακάς, σκορδάκια, κρεμμυδάκια, αγκινάρες, μαρουλάκια, μαϊντανός. Με μεγάλη περηφάνια μου μιλάει ο Πέτρος για τις ντοματιές του, που όλο το προηγούμενο καλοκαίρι τον τροφοδοτούσαν με νόστιμες, μυρωδάτες ντομάτες.

Ο ανθόκηπος μπροστά στο σπίτι είναι η ειδικότητα και ιδιαίτερη φροντίδα της Μαρίας. Θα 'ταν ίσως κουραστικό ν' αναφερθώ στην απίθανη ποικιλία των λουλουδιών, που ομορφαίνουν τον χώρο. Οι φρέζες όμως βρίσκονται παντού, με κάθε χρώμα που μπορεί να φανταστεί κανείς και πάντα μ' αυτό το υπέροχο λεπτό άρωμα, από τα ωραιότερα που συναντάμε στην φύση. Σκύβει ο Πέτρος και ξεριζώνει ένα ζιζάνιο, που παρεμβάλλεται ενοχλητικά στον λαχανόκηπό του.

“Αυτό αδερφέ είναι το βασίλειό μου, ό,τι περισσότερο λαχταρούσα σ' όλη μου την ζωή. Τολμώ να πω, πως είμαι ευτυχισμένος”.

ΛΙΒΑΔΙΑ, ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΚΙ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙΑ

Το βοριαδάκι έχει δυναμώσει, άσπρα σύννεφα καλπάζουν ασταμάτητα στο γαλάζιο ουρανό και τον ομορφαίνουν

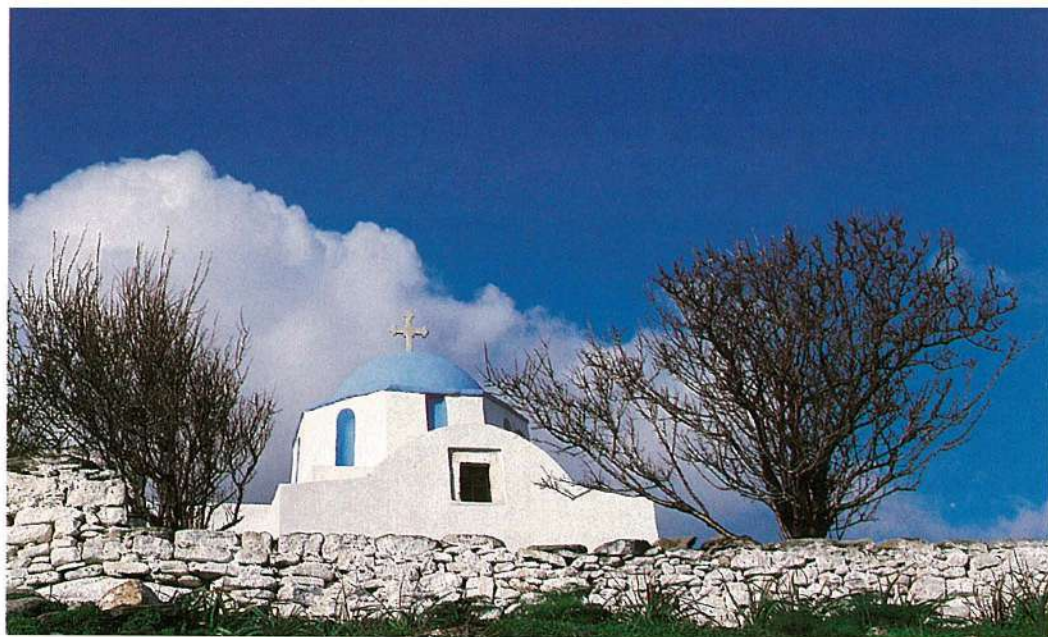
ακόμη περισσότερο. Ο ήλιος εξακολουθεί να 'ναι λαμπρός. Διαπερνά μ' ένα υπέροχο πρωινό φως το πευκοδάσος στο **Πίσω Λιβάδι**, φωτίζει τα κατάλευκα άνθη μια μυγδαλιάς, ζωηρεύει τα χρώματα των χιλιάδων λουλουδιών στους αγρούς και στα λιβάδια. Πανέμορφα πρόσωπα της Ανοιξιάτικης Πάρου εναλλάσσονται διαδοχικά μπροστά στα μάτια μας.

Που και που κάποιο κατάλευκο ξωκλήσι παρεμβάλλεται στη φύση και μας θυμίζει την πατροπαράδοτη θρησκευτικότητα των νησιωτών. Ίσως μόνον στα νησιά συναντάει κανείς τόση χάρη ανάμεικτη με λιτότητα στους Οίκους του Θεού. Η αυστηρότητα και το επιβλητικό ύψος των Βυζαντινών ναών, εδώ γίνονται λευκές και γαλάζιες πινελιές, απαλές καμπύλες, διαστάσεις προσιπές και ανθρώπινες. Λατρεύω τα εκκλησάκια των νησιών και περισσότερο ακόμα τα ξωκλήσια, που ταπεινά και απέρπτα διαγράφουν το γλυκύτατο περίγραμμά τους ανάμεσα σε λόφους, πλαγιές και λιβάδια.

Στις εξοχές της Πάρου όμως, οι εικόνες είναι ποικίλες και απρόβλεπες. Ακόμα και γερασμένες βάρκες μπορεί να συναντήσει κανείς, που περιμένουν τον αργό θάνατο μακριά απ' τον φυσικό τους χώρο, τη θάλασσα.

♦ “Πίσω Λιβάδι”. Πρωινό φως στο μικρό πευκοδάσος.

◆ Συμφωνία λευκού και γαλάζιου.

Σπτάκια αγροτικά, παλιά, ερειπωμένα, που με την ευαισθησία του φωτογραφικού φακού, τ'άχει ανακαλύψει ο Πέτρος 25 χρόνια τώρα. Σήμερα το πρωί με το αυτοκίνητο μου ακολουθώ μ' έναν γρήγορο, αιρετικό ρυθμό, τα χνάρια του Πέτρου πάνω σ' αυτό το νησί, γεμάτα με υπομονή, αγάπη αναζήτησης και σπουδή στην λεπτομέρεια. Κάθε τοπίο, κάθε κάδρο, όσο απλό κι αν φαίνεται, παίρνει ομορφιά και αίγλη μέσα απ' το λεπτό αισθητήριο και την στοργική ματιά του Πέτρου. Σ' αυτό το νησί αγαπάει τα πάντα. Λουλούδια, φράχτες, μοναχικά δέντρα,

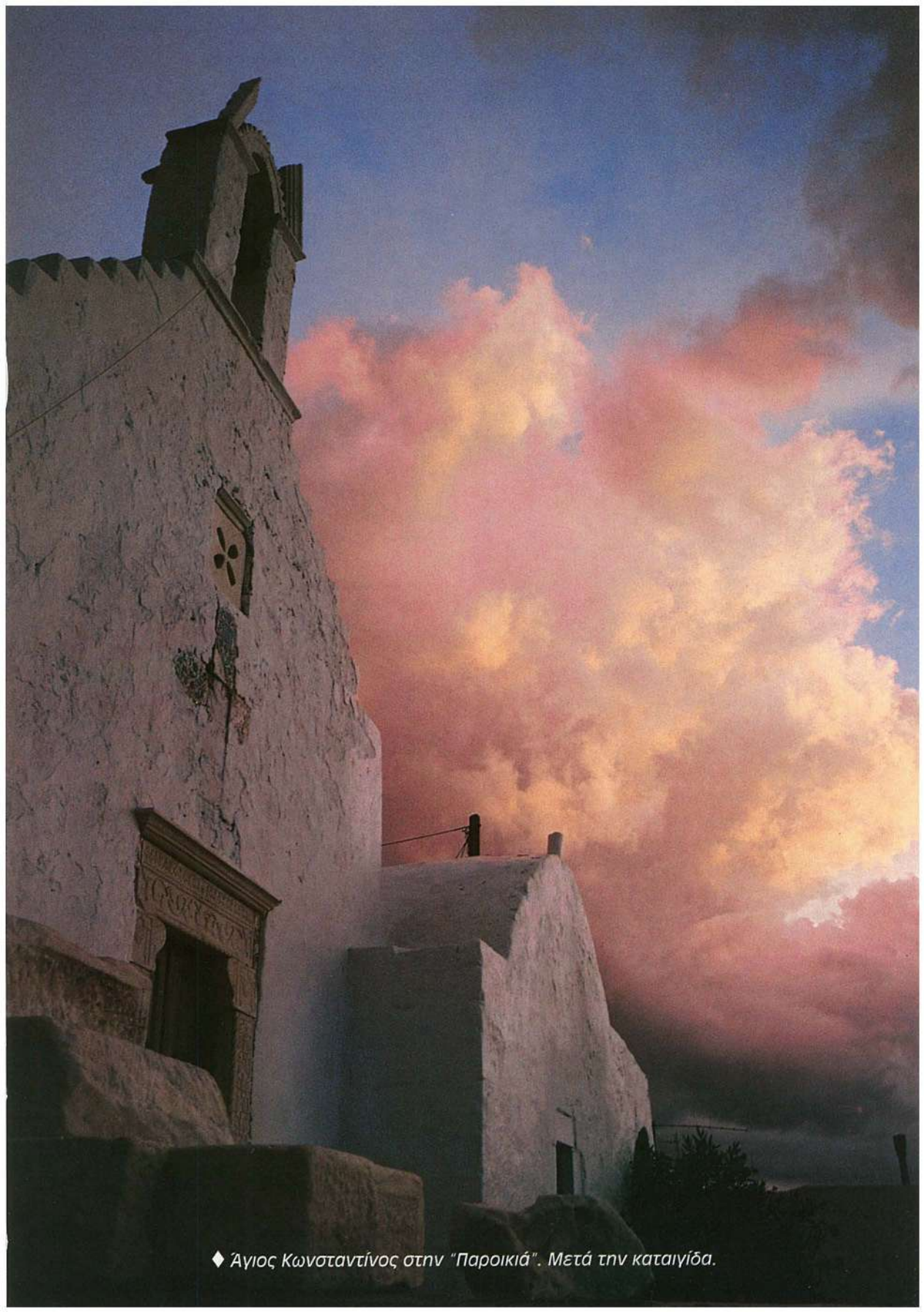
εκκλησιάκια, βράχους και παραλίες, πρωινά και ηλιοβασιλέματα, φουρτούνες και μπουνάτσες. Με την φωτογραφική του μηχανή αλλά και χωρίς αυτήν γίνεται ποιητής, λάτρης και εραστής αυτής της γης, που κάποτε πριν χρόνια τον πλάνευσε και θα τον κρατήσει για πάντα κοντά της.

ΜΑΖΕΥΟΝΤΑΣ ΞΥΛΑ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Τι θα 'λεγες αδερφέ για λίγη σωματική άσκηση; προτείνει ο Πέτρος μετά τον πρωινό καφέ. Τον κοιτάζω

◆ Αγγαντεύοντας το πέλαγος απο τον Άγιο Ιωάννη στην "Νάουσα".

◆ Άγιος Κωνσταντίνος στην "Παροικιά". Μετά την καταιγίδα.

♦ Παλιός περιστερώνας στην περιοχή "Μάρπησσας".

καχύποπα. Στο νου μου έρχεται το κτήμα, που κάποιες μεριές του χρειάζονται σκάψιμο και άλλες ξεχορτάριασμα.

-Τι ακριβώς εννοείς; τον ρωτάω.

-Εργασία φυσική, ευχάριστη και αποδοτική. Θα πάμε στα βουνά να μαζέψουμε ξύλα για το τζάκι και άγρια χόρτα για την σαλάτα μας. Φυσικά θα πάμε με το αυτοκίνητο, γιατί είναι μακριά. Ίσως πάρεις και κάποια καλή φωτογραφία.

Τα επιχειρήματά του ήταν ακαταμάχητα "κι ακούστηκαν ευχάριστα στ' αυτιά μου". Όλες αυτές ήταν δουλειές, που πάντα έκανα με μεγάλη ευχαρίστηση.

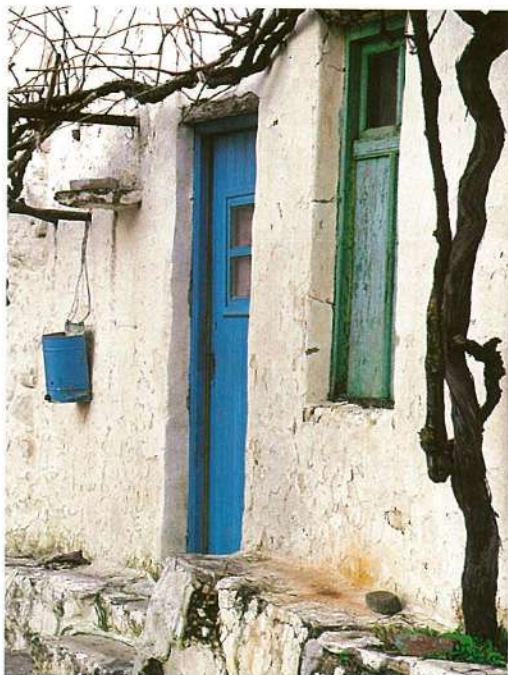
Δεν είναι εύκολο να μαζέψεις ξύλα στην Πάρο. Λείπουν τα μεγάλα δάση με τις υλοτομικές δραστηριότητες. Που και που συναντάμε κάποιο ξεχασμένο ξερόκλαδο.

Όσο μικρό και να είναι το μαζεύουμε και το αποθηκεύουμε στο αυτοκίνητο. Τα αποτελέσματα όμως εξακολουθούν να 'ναι πενιχρά. Η Μαρία με τα χόρτα έχει καλύτερη τύχη.

Όλο και βυθίζει με επιδεξιότητα το μαχαίρι της στο χώμα και η σακούλα της γεμίζει με γοργούς ρυθμούς. Σχεδόν απογοητευόμαστε με τα ξύλα. Φαίνεται, πως κι άλλοι πολλοί έχουν τζάκι στο νησί ή προτιμούν το κρέας τους ψημένο στα κάρβουνα.

Τριγυρνάμε ώρες πολλές. Αρχίζω να πιστεύω, πως στο τέλος θα μας μείνει το "ωραίο ταξίδι". Κι ήταν πραγματικά ωραίο το ταξίδι. Απ' τα μάτια μας πέρασε ένα μεγάλο τμήμα της εξοχής της Πάρου, με εικόνες μοναδικής ομορφιάς και λιτότητας. Εδώ ένας εγκαταλειμμένος περιστερώνας, πιο κάτω ένα κατάλευκο ξωκλήσι. Στο λόφο πάνω από τις "Λεύκες", ορθώνουν το γνώριμο φιλικό τους περίγραμμα οι παλιοί ανεμόμυλοι. Και παντού αυτό το υπέροχο ανοιξιάτικο φως, που δίνει ζωή στα χρώματα των χιλιάδων λουλουδιών.

Τώρα ο Πέτρος οδηγεί το αυτοκίνητο σε δύσβατους αγροτικούς δρόμους. Είναι φανερό, ότι δεν του αρκεί μόνο το "ωραίο ταξίδι". Κάποια στιγμή σταματάει, κατεβαίνει και ανηφορίζει σε κάποια χαλάσματα. Φτάνει σε

♦ Εξωτερικό σπιτιού στην περιοχή "Νερατζιάς".

◆ *Ανεμόμυλος στις Λεύκες. Λειτουργεί ακόμα.*

κάποια αμυγδαλιά, που για κάποιο παράξενο λόγο, είναι ανθισμένη μόνο στο μισό της τμήμα. Σπάζει με το χέρι του μερικά κλαδιάκια κι ύστερα μου κάνει νόημα να πάω κοντά του.

-Το πιο μεγάλο μέρος του δέντρου είναι ξερό. Νομίζω πως αν κόψουμε αυτά τα ξερά κλαδιά, θα του κάνουμε καλό. Δεν συμφωνείς αδερφέ;

Μου φαίνεται απόλυτα λογικό. Το μικρό κοφτερό πριόνι αναλαμβάνει δράση. Γρήγορα το αυτοκίνητο γεμίζει με χοντρά ξερά κλαδιά αμυγδαλιάς, ιδανικά για το τζάκι.

-Τα υπόλοιπα θα τα πάρω άλλη φορά, λέει ο Πέτρος. **Υπάρχουν τουλάχιστον άλλα δύο φορτώματα.** Στο μεταξύ ο αέρας δυναμώνει. Βαριά, μαύρα σύννεφα σκεπάζουν τον ουρανό της Πάρου. Οι πρώτες χοντρές σταγόνες σκάζουν με πάταγο στη σκεπή του αυτοκινήτου. Η ανοιξιότικη καταιγίδα ξεσπάει με μανία. Προφυλαγμένοι μέσα στο αυτοκίνητο, παρακολουθούμε γοητευμένοι τα φυσικά φαινόμενα.

Αστραπές που σκίζουν σαν φωτεινές μαχαίριές τον σκοτεινό ουρανό, βροντές που δορούν την ατμόσφαιρα, βροχή και μανιασμένος αέρας.

Είναι μια αίσθηση υπέροχης αμεσότητας,

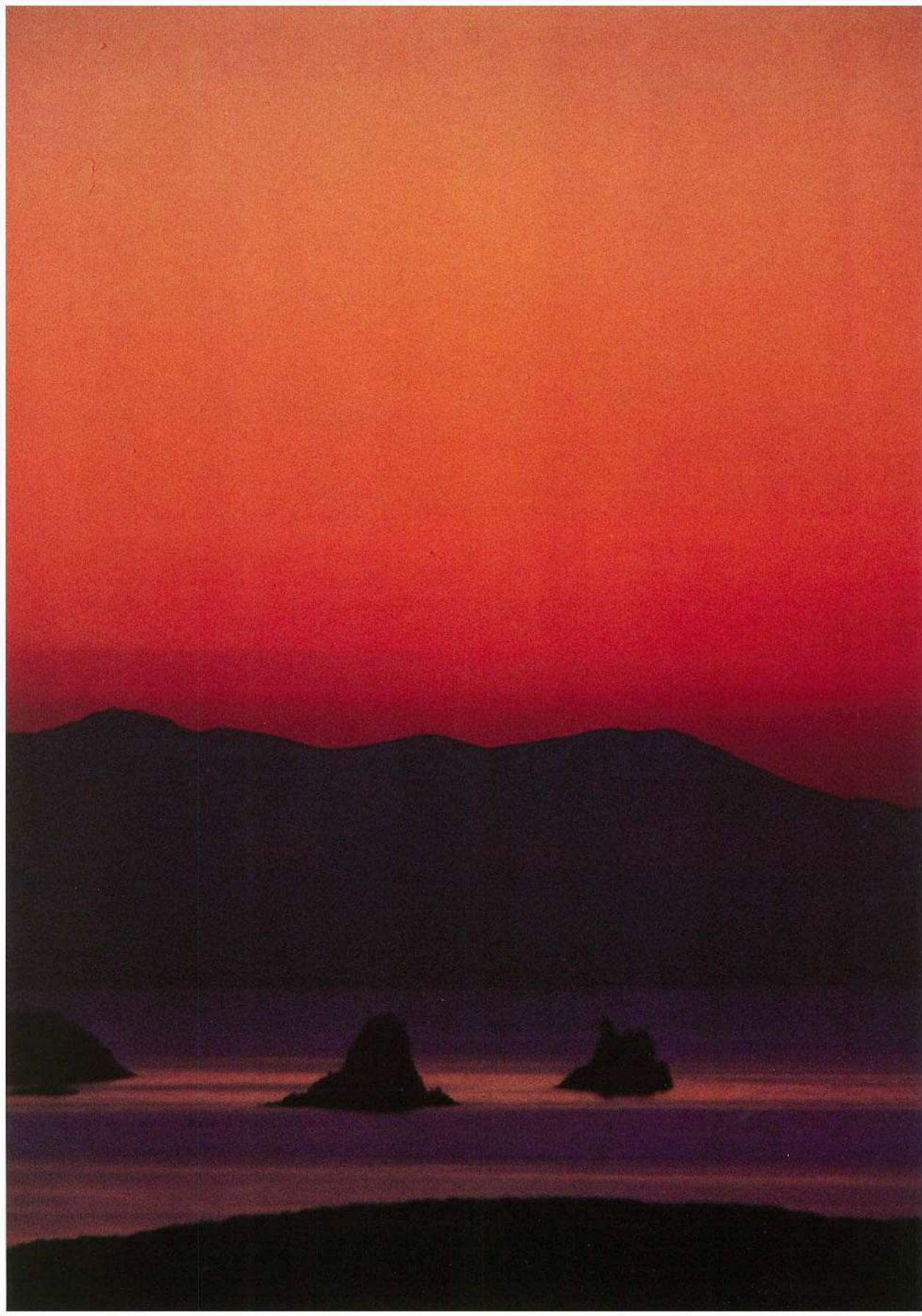
λίγα μόνον χιλιοστά λαμαρίνας μας χωρίζουν από το ξέσπασμα της φύσης. Σχεδόν λυπόμαστε, καθώς οι αστραπές αραιώνουν κι ο ήχος της βροχής γίνεται πιο λεπτός πάνω από τα κεφάλια μας. Μικρά, κοκκινωπά ρυάκια έχουν κιόλας σχηματισθεί στον αγροτικό χωματόδρομο. Το παλιό FORD ξεπερνάει αδιαμαρτύρητα λάσπες και λιμνούλες και μας φέρνει πίσω στο αραξοβόλι μας. Τα χρώματα της δύσης απέναντί μας προσιωvίζονται συγκλονιστικά. Παρακολουθούμε μαγεμένοι τις μεταβολές στον ουρανό, λεπτό προς λεπτό. Κόκκινες πινελιές παρεμβάλλονται μέσα στα σκούρα σύννεφα και δίνουν μια μεγαλειώδη αίσθηση βάθους. Άλλη μια μέρα σβήνει αργά στην Πάρο.

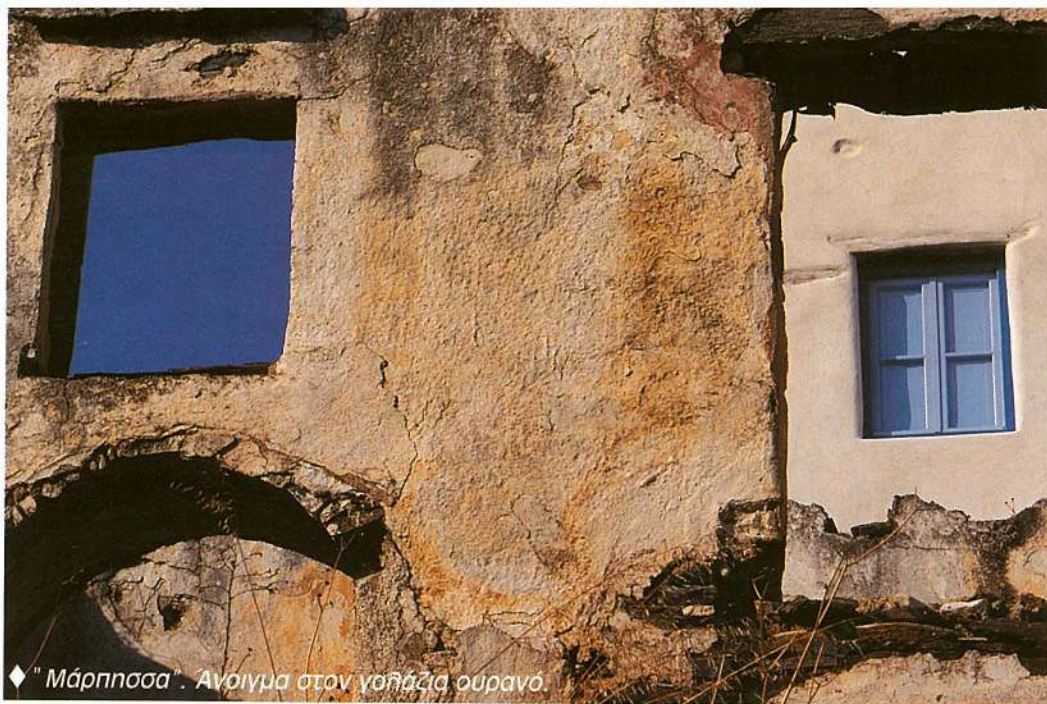
Τα ξερόκλαδα της αμυγδαλιάς, μαζεμένα ευτυχώς πριν τη βροχή, στοιβιάζονται στο τζάκι και αρπάζουν αμέσως.

Οι αναλαμπές τους φωτίζουν όλο τον χώρο. Παρακολουθώ τις φλόγες σαν υπνωτισμένος. Απ' τα μάτια μου περνούν διαδοχικά όλες οι εικόνες της σημερινής μέρας. Δίπλα ο Πέτρος γεμίζει τα ποτήρια με το μυρωδάτο κρασί του Ζέπου. Θεωρώ τον εαυτό μου τυχερό, που βρίσκεται ανάμεσα σε τόσο ομορφιά και τέτοια συντροφικότητα.

◆ Μετά την καταιγίδα.
Στο βάθος οι "Πόρτες".

◆ "Μάρπησσα". Ανοιγμα στον γογγύζα ουρανό.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Για την Πάρο τι να πρωτοπεί κανείς! Μόνο με καθαρή ματιά και ανοιχτή ψυχή μπορούμε ν' ανακαλύψουμε την ομορφιά της, όπως και κάθε σημείου της Ελλάδας άλλωστε. Αν την δούμε με μάτι αδιάφορο, καθαρά "τουριστικό" θα κολυμπή-

σουμε και θα λιαστούμε σε ωραίες παραλίες, θα περιπλανηθούμε σε γραφικά στενοσόκακα και θα διασκεδάσουμε σε αναρίθμητα νυχτερινά μπαράκια. Μέχρι εκεί όμως.

Δεν θα αντιληφθούμε την αλλαγή των εποχών, τα χρώματα της Άνοιξης, την ερημιά του Χειμώνα. Δεν θα καταλάβουμε πως είναι το νησί όταν φοράει τα χρωματιστά του ή τα

◆ Η βρύση του Μαυρογένη. 1777

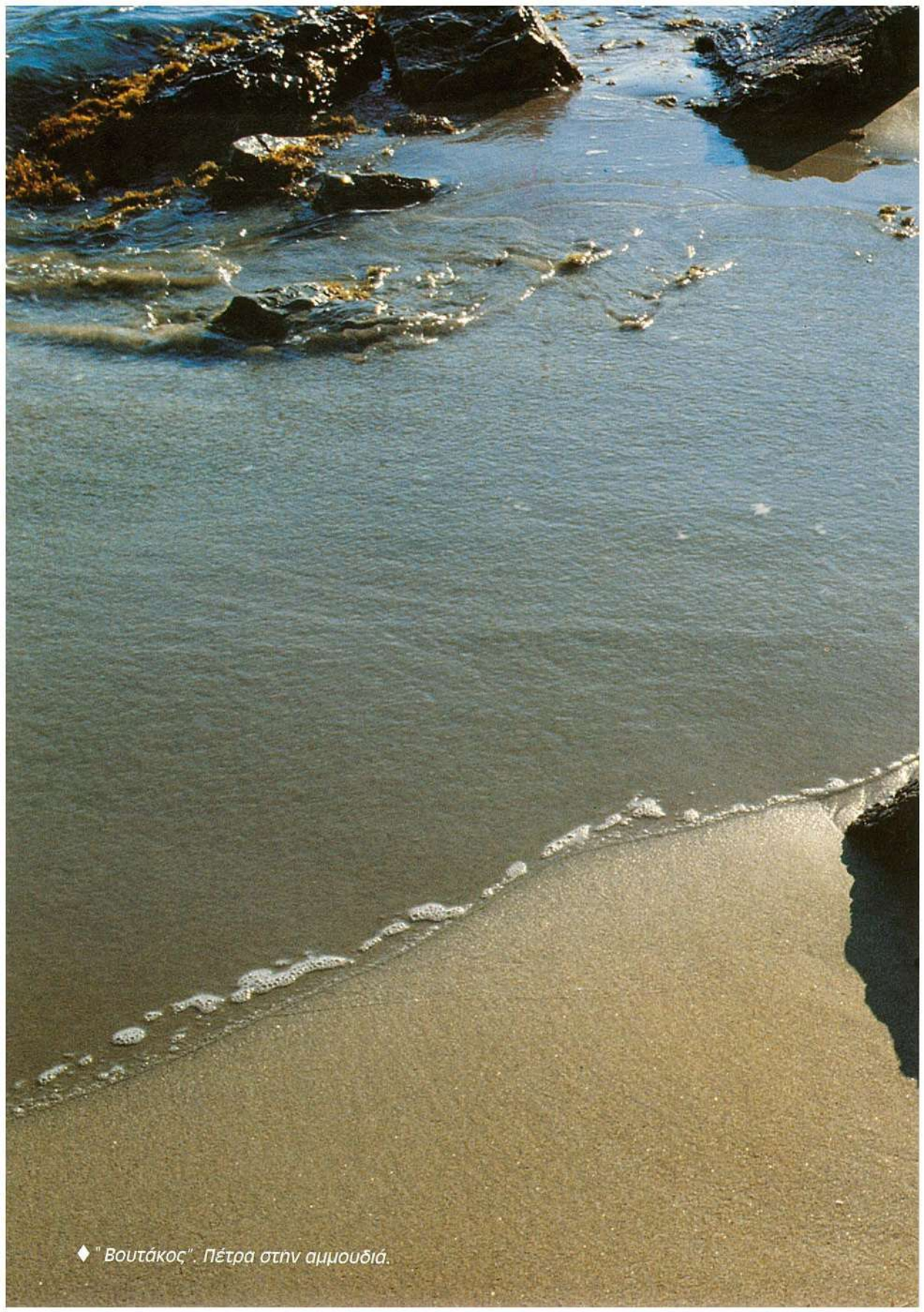

◆ "Μάρπησσα". Λυχνάρακι στο παράθυρο.

◆ Γραφικό σοκάκι στην Μάρπησσα.

◆ "Βουτάκος". Πέτρα στην αμμουδιά.

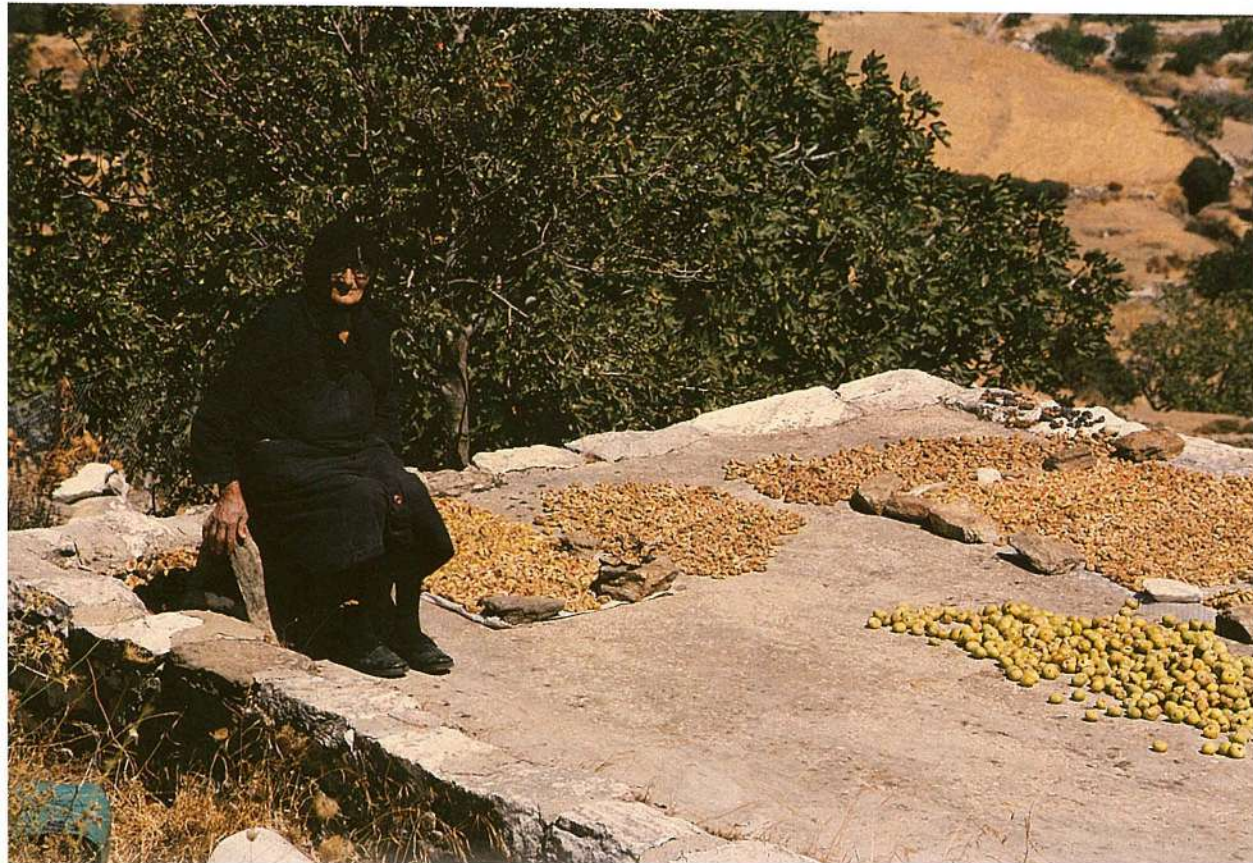

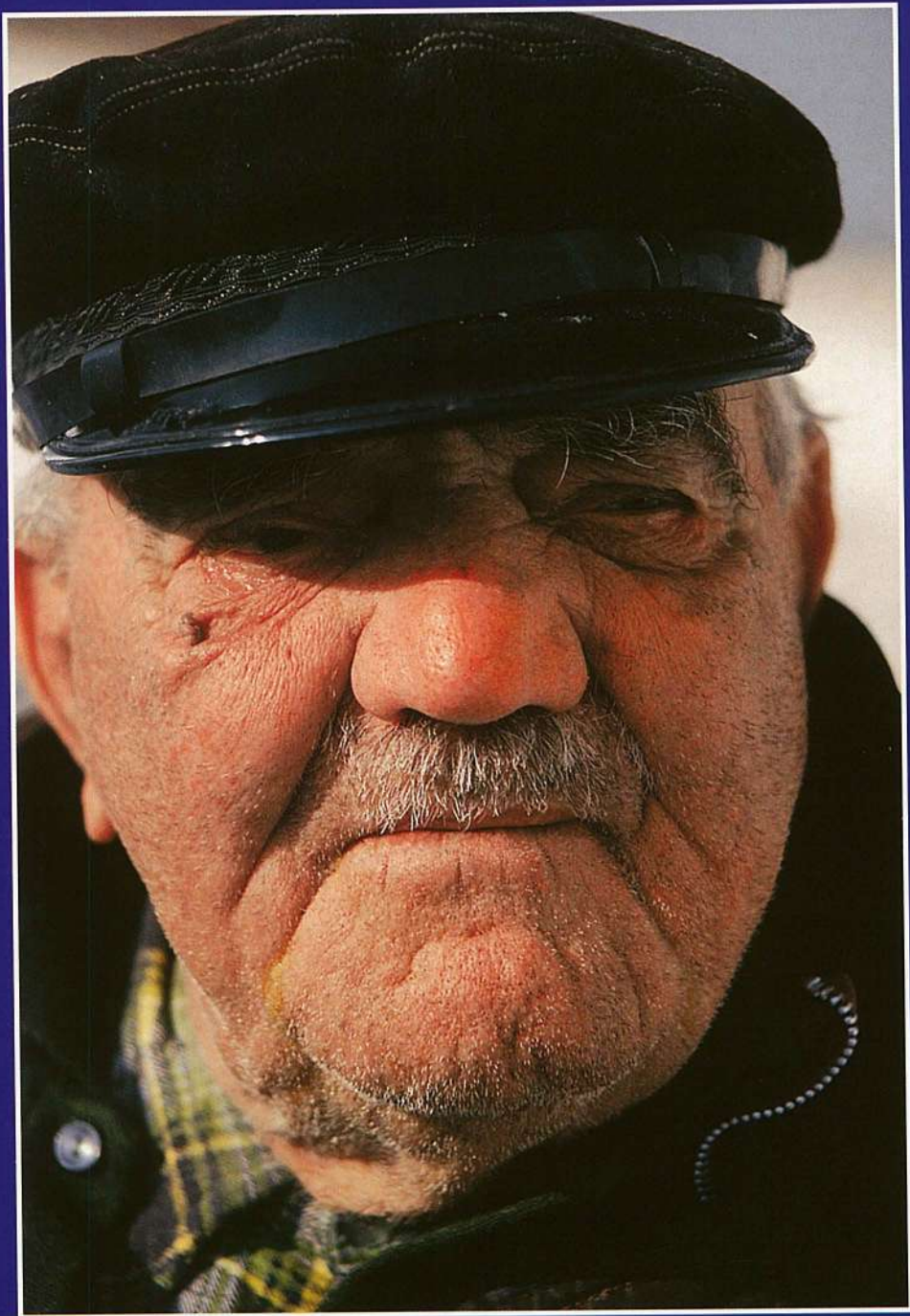
γκρίζα του, ούτε θα φτάσουν στα πρόσωπά μας τα σταγονίδια της φουρτούνας πάνω στα βράχια. Αν δεν ξυπνήσουμε νωρίς, θα χάσουμε το πρώτο φως του ήλιου να ροδίζει το μικρό καρπαναριό. Δεν θα προλάβουμε τον ψαρά να σγουρίζει το χταπόδι του στην προκυμαία. Χρειάζεται ν' αφήσουμε για λίγο τα παράλια και τις εύκολες μετακινήσεις. Ίσως τότε, μέσα στην καρδιά της Πάρου, πετύχουμε κάποια γερόντισσα να λιάζεται στην ταράτσα μαζί με τα σύκα της. Και δεν αποκλείεται στην περιπλάνησή μας να συναπαντήσουμε την ήρεμη και ευγενική φυσιογνωμία του μπάρμπα Ζέπου. Θα χαρεί να τσουγκρίσει μαζί μας ένα ποτήρι κρασί, απ' το δικό του.

Τον γέρο-Μάουκα βέβαια, δεν θα τον ξαναδούμε πια. Τον πρόλαβε όμως ο φακός του Πέτρου, λίγο πριν ξαποστάσει για πάντα, μετά την πολύχρονη τυράννια της Θάλασσας.

◆ Σγουρίζοντας χταπόδια στον "Μώλο".

◆ "Λεύκες". Η γιαγιά λιάζεται μαζί με τα σύκα της.

◆ Ο γέρο-Μάουκας κλείνει στο βλέμμα του όλη την νοσταλγία της θάλασσας.

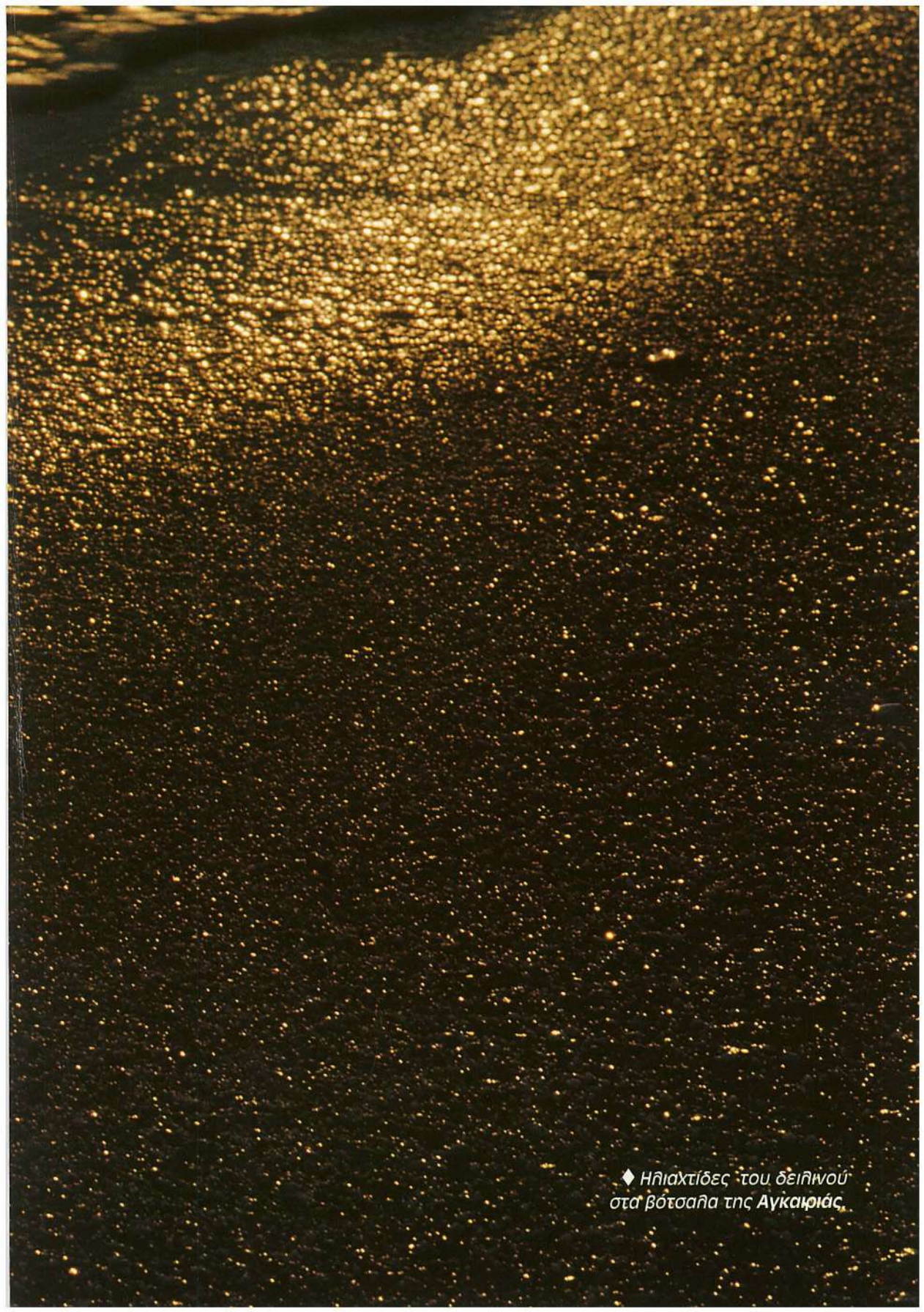

◆ Ψαράδες στη "Νάουσα".

Ο αέρας γίνεται ψυχρός στο κατάστρωμα, καθώς το πλοίο βγαίνει απ' το λιμάνι. Το πλήθος, που μέχρι πριν λίγο συνωστίζονταν στην προκυμαία, έχει πια διαλυθεί. Η μοναχική όμως φιγούρα του φίλου μου στην άκρη του μώλου, παραμένει πεισματικά ακίνητη. Μικραίνει συνεχώς μέχρι που χάνεται. Τα τελευταία λόγια του Πέτρου ηχούν ακόμα στα αυτιά μου "Αδερφέ, εμείς πρέπει να βρισκόμαστε συχνότερα. Δεν μπορεί η απόσταση να μπαίνει ανάμεσά μας."

◆ Ηλιαχτίδες του δειληνού
στα βότσαλα της Αγκαιριάς.